

vi havde faaet en Forstaaelse med Lands-tinget. Det lod til, at det ærede Medlem vilde nok have en Forstaaelse, men først det personlige Spørgsmaal, Ministeriet, bort, saa kunde vi — saaledes forstod jeg ham — tale om Betingelserne. Ja, men var det dog ikke lige saa godt at tale med Landstinget, forhandle med Landstinget, blive enig med det om den Forstaaelse af Grundloven, som man mener er den rette? Saa kommer det, om Ministeriet vil høje sig for begge Ting, og det er dog et Spørgsmaal, om Regeringen, naar begge Ting ere enige, da er i Stand til at modstaa. Der vil jo da kunne være Tale om at anvende Domstolens Magt til at dømme Ministrene fra deres Embeder. Og ville de høje sig ind under Grundloven, saa ere vi jo under grundlovmæssige Forhold. Det personlige Spørgsmaal have vi ingen Indskydelse paa uden ved Domstolens Magt.

Jeg forlangte for Resten Ordet, fordi jeg ønskede at henlede den ærede Indenrigsministers Opmærksomhed paa en anden Sag. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) ønskede, at Ministeriet havde grebet Agrarsagen an i Tide og havde nedsat en Kommission, ligesom ved Nærings-spørgsmaalet, for at undersøge, hvad der var Aarsagen til de Kalamiteter, Landbruget lider under, og hvad der var det henstigtsmæssigste at gøre for at afhjælpe disse. Jeg tror ikke, vi behøve at nedsette en saadan Kommission. Maaste det kan være ønskeligt for den ærede Minister, men de fleste her i denne Forsamling ere saa kendte med, hvad Agrarulykterne for Øjeblikket ere, og vide, hvad der vilde være det bedste for at afhjælpe disse, at de ikke behøve en saadan Kommission. En saadan Kommission vilde jo for Resten kun forhale Spørgsmaalet og vilde sikkert nok blive brugt som en Bebrejdelse mod Regeringen, fordi den trak Spørgsmaalet ud. Det er jo os alle bevidst, at de forhaandenværende Kalamiteter have forskellige Aarsager. Disse ere ikke alene den højere Arbejds løn samt de højere kommunale og Amts-Skatter, men dertil kommer nu ogsaa de lavere Priser paa Produkterne og endelig en mislykket Høst samt Udsørselsforbudene, som have anrettet store Tab blandt Landmændene. Alt det, tror jeg, at de Medlemmer, der sidde her i Tinget, nok kunne vide at finde de rette Midler imod. Man faar neppe sammensat en Kommission, der har mere Betydning til den Ting, end Medlemmerne her og Tinget i det hele have. Naar jeg vilde anbefale Nedsættelsen af en Kommission, saa skulde det være paa et mere begrænset Om-

raade. Det Spørgsmaal bliver nemlig mere og mere aktuelt, at staffe flere Jordlodder, og at bevare de hidtilværende Jordlodder, som noget aldeles nødvendigt for Landbruget i Fremtiden. Det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Vojfen) og jeg indbragte et Lovforslag forleden Aar om Havelodder, som ikke lod til at vinde Bifald, idet ogsaa Kommunerne for en Del ængstedes derover. I Fjor og i Aar have vi paa Præstelønningsloven indbragt Forslag om, at Præstejorderne udstyffes til Husmandslodder, men det er jo ikke givet, at vi saa denne Lov igennem; den kan jo frande paa saa mange Vanskeligheder. Jeg ønsker derfor at henlede den ærede Indenrigsministers Opmærksomhed paa, hvad der kan gøres i disse Forhold for at sikre Landbruget en Arbejdsstand, som er stabil, og som har sit rimelige Udkomme. Skønt der bygges flere og flere Huse, saa er det jo saaledes, at Husene nedlægges, baade mange af de gamle, som der er Tvangshaand paa, og mange af de ny, som der ogsaa er Tvangshaand paa: Tvangshaandet bestaar jo i, at der vedblivende kan udstyffes under Forudsætning af Beboelse og Bebyggelse. Der er ingen videre faste Regler for, hvilke Grænserne ere for Nedlæggelsen. Vi have før haft Regler for Udstyfningen. I Forordningen af 1810 bestemtes det, at et Landbrug, der var over 2 Tønder Hartkorn, maatte ikke udstyffes anderledes, end at der blev 2 Tønder Hartkorn tilbage, og Landbrugene paa mellem 1 og 2 Tønder Hartkorn maatte ikke udstyffes mere, end at der blev 1 Tønde Hartkorn tilbage. Dette blev ved Forordningen af 3dje December 1819 forandret derhen, at der skulde være 20 Tønder Land koniteret Jord tilbage. Den Gang var Betingelsen endvidere den, at der kun maatte udstyffes til Sammenlægning med anden særlig beliggende Ejendom, ellers maatte Udstyfning kun ske, naar det var til Beboelse. Efter de senere Forordninger har det imidlertid vist sig, at mange Hovedparceller ere nedlagte, og at disse smaa Parceller fra en til to Tønder Hartkorn forsvinde, medens der ikke en Gang kommer et Hus i Stedet, og i det Hele tages der ikke mere Hensyn til, at der forudses som Betingelse for Udstyfningen, at Jorden skulde bebygges. Jeg vil henstille til den højtærede Indenrigsminister at søge fremkaffet lidt fastere Regler i disse Forhold, thi det vil vistnok have den allerstørste Betydning for Landbruget og for Landet i det hele taget at faa en stabil Arbejdskraft bosat paa Landet, i Stedet for at Folk nu drage til Byerne; de mange Huse, der bygges, ligge jo i Nærheden af Byerne, i Landsogne og ved Jærnbanestationer, medens Husene